

OBSAH

Dosavadní historické a vlastivědné práce o Třemešku.	11
POČÁTKY VSI TŘEMEŠEK	12
Předpokládané počátky Třemešku	12
První zmínka o Třemešku je z roku 1353	12
TŘEMEŠEK ZA VLADYKŮ ZE ZÁVOŘIC A KOLŠOVA	13
Svatobor I. ze Závořic	13
Synové Svatobora I. - Višek a Doman. Tvzení o existenci třemešského statku nemají oporu v pramenech	13
Rodokmen vladyků ze Závořic a z Kolšova	14
Spory Víškových dědiců - Kateřiny a jejího manžela Beneše s Vokem	15
V Třemešku sídlil Beneš z Víckova	15
Třemešek za Jana Ganzara z Kolšova. Podivné zacházení s archivními prameny - existenci třemešské tvrze a dvora v nich nelze doložit	16
Existence třemešské fary a kostela v širších souvislostech	17
Tomáš Liška ze Zábřeha a jeho manželka Anna žili v Třemešku	17
TŘEMEŠEK ZA TUNKLŮ Z BRNÍČKA A ZÁBŘEHA	19
Třemešek koupil Jiří starší Tunkl z Brníčka a na Zábřehu	19
Poprvé je zmíněn třemešský dvůr	19
Poslední zmínka o vsi Třemešku. Budování nových rybníků a hospodářský záměr Tunklů	19
Částečný rodokmen Tunklů z Brníčka a Zábřehu	20
Možná lokace zaniklé „šumperské“ vsi Kunzendorf	21
Identifikace rybníků	21
Zlatonosný potok „Rumzajf“	21
Spekulace kolem záhadného zániku vsi Třemešek. Zkázu rozhodně nelze připisovat husitům. Mohla být příčinou povodeň?	21
NOVÝMI MAJITELI TŘEMEŠKU BYLI KRÁTCE ŽEROTÍNOVÉ	25
Petr I. ze Žerotína a jeho potomci. Bratři Karel mladší a Bernard a synovec Jan. Vklad Třemešku do zemských desk ve prospěch Petra Bukůvky z Bukůvky	25
TŘEMEŠEK ZA VLADYKŮ BUKŮVKŮ Z BUKŮVKY	26
1. Rod Bukůvků z Bukůvky	26
Literatura o Bukůvcích z Bukůvky a obecné údaje jejich rodu	26
Částečný rodokmen Bukůvků z Bukůvky	27
Petr Bukůvka z Bukůvky. Byl velkou osobností. Psal duchovní písně? Koupil Třemešek	27
Bratři Zikmund a Boleslav Bukůvkové z Bukůvky. Dělení majetku	30
2. Jan Bukůvka z Bukůvky, zakladatel panství Třemešek a stavebník zámku	32
Třemešek ve 3. čtvrtině 16. století. Úvahy o vzniku panství.	
Základní údaje o Janu Bukůvkovi z Bukůvky	32
Rodokmen Jana Bukůvky z Bukůvky	34
První manželství Jana Bukůvky a rodinné tragédie	35
Náhrobky Ester Bukůvkové a jejich dětí v Dolních Studénkách. Péče o ně.	
Popis a přepis nápisů	36
Renesanční zámeček. Jeho popis, záhadná asymetričnost okenních os	38
Renesanční portál třemešského zámku. Jeho popis a přepisy nápisů	39
Motivy zvířat a ptáků na portálu třemešského zámku. Je v nich skrytá symbolika?	41
Péče o portál třemešského zámku až do 20. století	42
Druhá manželka Jana Bukůvky, Johanka Morkovská ze Zástřízlí. Koupě Ivanovic na Hané.	
Půjčování peněz na úrok	43
Soudní spor o třemešský pivovar s městem Šumperkem. Pyrrhovo vítězství Šumperských - bylo proloměno jejich milové právo	45
Aktivity Jana Bukůvky na Ivanovickém statku. Smrt Johanky Morkovské.	
Třetí manželka Kateřina Sedlnická z Choltic. Koupě dalšího majetku	49
Společenská a politická prestiž Jana Bukůvky z Bukůvky	51
Smrt a místo posledního odpočinku Jana Bukůvky a jeho druhé manželky.	
Smutný osud třetí manželky Kateřiny Sedlnické z Choltic a Janova posledního dítěte	51

3. Potomci Jana Bukůvky z Bukůvky a prodej panství	53
Děti Jana Bukůvky z prvního manželství. Albrecht Bukůvka z Bukůvky, jeho zahraniční studia	53
Sňatek Albrechta Bukůvky s Kateřinou Buchlovskou z Domaslavic a na Chudobíně.	
Byl jejich dítětem Albrecht? Kdo byl pokračovatelem rodu? Záhadný prodej Chudobína	55
Bernard Bukůvka z Bukůvky, syn z Janova druhého manželství s Johankou Morkovskou ze Zástřízl Bernardova zahraniční studijní cesta	56
Účast Bernarda Bukůvky v protihabsburském povstání, zrada přátel.	
Bezpochyby opustil českobratrskou víru svých předků	57
Třemešek za Třicetileté války, jeho poslední držitel z rodu Bukůvků	58
Dcera Bernarda z Bukůvky Anna Kateřina se provdala za hraběte z Martinic a v roce 1653 panství prodala. Rod Bukůvků z Bukůvky definitivně z Třemešku zmizel	59
TŘEMEŠEK V KRÁTKÉ DRŽBĚ MORAVSKÉHO HEJTMANA HRABĚTE JANA Z ROTTALU	60
PANSTVÍ TŘEMEŠEK OPĚT V RUKÁCH ŽEROTÍNŮ	61
1. Losinsko-vízmborská(-bludovská) větev Žerotínů	61
Žerotínský rod od Jana, zvaného Losinský	61
Synové Jana Losinského z druhého manželství - Fridrich, Bernard	62
Synové Jana Losinského ze čtvrtého manželství - Jan Jetřich a Přemyslav II.	64
2. Třemešské panství za Přemyslava III. ze Žerotína	67
Přemyslav III. Koupě panství Třemešek a jeho sňatek s Alžbětou Juliánou, rozenou z Oppersdorfu. Kruté potrestání selské rebelie. Rozsáhlá stavební aktivita	67
Částečný rodokmen svobodných pánů a hrabat z Žerotína	68
Úmrtí Přemyslavových dětí. Těžký život a bolestný konec jeho manželky Alžběty Juliány. Smrt Přemyslava III.	69
Třemešský zámek, jeho popis a využívání, vodní besídka, existence okrasné zahrady, stavba fíkovníku	73
Správa třemešského panství a jeho výnosy	75
Popis vrchnostenských dvorů a zařízení	76
Třemešský dvůr, rybníky a jejich výnosy	77
Dolní Olešná – pivovar se podílel více než 70% na celkových příjmech třemešského panství	78
Povinnost odebírání piva vrchnostenskou krėmou a rychtáři	80
Bečvářství a mlýn	80
Vrchnostenský dvůr a krėma v Dolních Studénkách	81
Dvůr v Loučkách	82
Vesnice Hrabíšín	83
Plechý	83
Krenišovský dvůr	83
Dolní tvrz s dvorem v Kolšově	85
3. Poručníctví Angeliky Sybily, hraběnky z Galle, rozené ze Žerotína v letech 1673 až 1686	86
Charakteristika hraběnky Gallové a stav panství	86
Záhadné zmizení srdce Alžběta Juliány ze Žerotína, rozené z Oppersdorfu	87
Manželka správce třemešského panství Marie Meluzína Peterová se stala obětí čarodějnických procesů	88
Učitelkou Peterové byla vikýřovická mlynářka Marie Züllichová a galánem Hans Carl	90
Čarodějnická svatba v domě barvíře Kašpara Sattlera v Šumperku	91
Incident na pohřbu v Hrabíšíně a nové křtění dětí	92
Nepěkný podíl bratrů Maxmiliána Františka a Jana Jáchyma ze Žerotína na čarodějnických procesech	93
Maxmilián František štědře odměnil inkvizitory a Jan Jáchym nechal ve vězení zemřít dvě nevinné ženy	93
4. Třemešek za Jana Jáchyma ze Žerotína v letech 1686 až 1716	94
Slavní předkové Žerotínů a jejich povýšení do hraběcího stavu	94
Jan Jáchym rozmnožil rodový majetek, byl milovníkem umění, ale dobrým hospodářem se nestal	95
5. Skvělý hospodář Jan Ludvík ze Žerotína v letech 1716 až 1761	99
Správa panství, nelehký život poddaných	99
Dobré výsledky hospodaření	100
Urbář třemešského panství z roku 1736	101
Třemešek – popis objektů, rozloha vrchnostenských pozemků a rybníků	104

Plechý – rozloha a osídlení	105
Dolní Studénky – vrchnostenský dvůr, rozloha a osídlení obce	105
Dolní Olešná – pivovar s mlýnem, rozloha a osídlení obce	106
Loučky – vrchnostenský dvoreček, rozloha a osídlení obce	106
Hrabišín - rozloha a osídlení obce	107
Krenišovský dvůr - rozloha a osídlení	108
Robotní povinnosti poddaných	108
Pozůstalostní údaje a smrt Jana Ludvíka ze Žerotína	109
6. Krátká držba panství Třemešek Josefem Karlem ze Žerotína v letech 1761 až 1771	109
Josef Karel se zabýval hvězdářstvím a měl v zámecké věži skvělý dalekohled	109
Nelehké postavení poddaných	111
PANSTVÍ TŘEMEŠEK ZA SVOBODNÝCH PÁNŮ ZE STILLFRIDU	114
1. Emanuel, svobodný pán ze Stillfridu a Rattenitz na Neurode	114
Panství koupila Antonie Oktavie, dcera Jana Ludvíka ze Žerotína	114
Emanuel ze Stillfridu vysušil Mlýnský rybník	115
Stavba nové kaple v Krenišově	116
2. Rüdiger, svobodný pán ze Stillfridu 1804 a 1814	117
Třemešek byl vzorným zemědělským statkem	117
PANSTVÍ TŘEMEŠEK ZA RYTÍŘŮ TERSCHŮ	118
1. Franz Xaver Tersch v letech 1814 až 1819	118
Rod Terschů a jejich majetek v Šumperku	118
Částečný rodokmen rodiny Terschů	119
Stavba kaple sv. Jana Nepomuckého, budova „Bellaria“ a kovová plastika Venuše z Kapuy	121
2. Zásadní proměny Třemešku za rytíře Franze Tersche v letech 1823 až 1861	124
Franz Tersch dokončil přestavbu dvora	124
Popis panství Třemešku s jeho dvory a zařízením podle mapy stabilního katastru z roku 1834 a odhadu panství z roku 1859	125
Ocenění, rozloha a některé výnosy panství	129
Počty obyvatel a domů v jednotlivých obcích panství v letech 1793 a 1834	130
Založení anglického parku a perokresby zámku a okolí z roku 1841	131
Robotní povinnosti a zánik vrchnostenské správy	132
Necitlivá přestavba renesančního zámku. Ve věži byla camera obscura	134
Majetek se rozplynul a Terschovi zůstala jen soukromá pošta	135
VELKOSTATEK TŘEMEŠEK KOUPILO ROD ULRICHŮ	136
1. JUDr. Eduard Rafael Ulrich a jeho manželka Marie, rozená Kleinová 1861 až 1881	136
Eduard Ulrich dokončil přestavbu zámku. Rozšířil ovocnářství a zřídil oboru	136
Zrušení starého pivovaru v Dolní Olešné a stavba nového pivovaru v Třemešku	137
Demografické a další zajímavé informace ze sčítání lidu	139
Třemešek byl udržován ve velmi dobrém stavu	142
2. Velkostatek Třemešek v držbě JUDr. Eduarda, rytíře z Ulrichu a jeho matky Marie	143
Prodej Krenišovského dvora	143
Třemešek byl centrem společenského života. Pobýval zde často student Karl Renner, který se stal v roce 1945 rakouským prezidentem	143
Tragická smrt JUDr. Eduarda rytíře z Ulrichu. Třemešek krátce patřil jeho dcerám	145
RYTÍŘ RICHARD MAUTHNER, POSLEDNÍ SOUKRONÝ DRŽITEL ZÁMKU A VELKOSTATKU TŘEMEŠEK	146
Richard Mauthner a jeho rodina. Správa velkostatku	146
Vzpomínky na krásy Třemešku, který býval oblíbeným výletním místem.	
Mauthner zakázal vstup do parku i k zámku	148
Kdo založil v Třemešku nové rybníky?	150
Výtržnosti dělníků u zámku	151
Mauthner byl pokládán za „poněmčovatele“. Stavba německé školy v Králci	152
Stavba nového lihovaru	153
Při pozemkové reformě přišel Mauthner o část majetku. Zámek byl vyňat ze záboru s podmínkami památkářů	153
Požár zámku a oprava věže. Mauthner žil nad své možnosti	157

TŘEMEŠEK KOUPILA SPOLEČNOST MILADY BRNO	158
Za založením společnosti Milady stála firma Baťa Zlín	158
Baťa chtěl v Třemešku postavit město a továrnu na výrobu punčoch.	
Jeho záměr byl pokládán za expanzi českého živlu do německého prostředí	159
Na společnost Milady byla uvalena nucená správa. Stav velkostatku za války	161
V roce 1943 zničil požár budovu Bellarie. Třemešský dvůr byl na konci války ve velmi špatném stavu	161
OSUDY TŘEMEŠSKÉHO ZÁMKU A DVORA PO 2. SVĚTOVÉ VÁLCE	163
Správa velkostatku společností Milady v poválečném období	163
Převzetí majetku, hospodářské vedení a hospodaření do konce roku 1945	163
Nový záměr na využívání zámku na rekreaci pro zaměstnance firmy Baťa Zlín	165
STĚŽEJNÍ INFORMACE O ZÁMKU A PARKU V STRUČNÉM VÝČTU ZA LÉTA 1949 AŽ 2011	167
Novým majitelem Třemešku se stal Československý státní statek Šumperk	
Zámek, jeho využívání a opravy	167
Zámek ve vlastnictví Severomoravských dřevařských závodů Šumperk	169
Zámecký park a jeho zanedbání	172
Prameny a literatura	177
Rejstřík jmenný	181
Rejstřík místní	189
Příloha I	191
Příloha II	217